

Motion till riksdagen 2005/06:Bo5

**av Marietta de Pourbaix-Lundin m.fl. (m)
med anledning av prop. 2005/06:5**

Lantmäteriverksamheten

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att öka konkurrensen på lantmäteriområdet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att avyttra Lantmäteriverkets uppdragsverksamhet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att möjligheterna till extern medverkan vid lantmäteriförrättningar bör utökas.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att lantmäterimyndigheterna ej bör få bedriva viss uppdragsverksamhet med direkt anknytning till en fastighetsbildningsåtgärd.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inrättande av råd som stöd för samordningsfunktionen bör vara en självklarhet, vilket ej torde kräva beslut av riksdagen.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ett marknads- och konkurrensråd ej bör inrättas.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om finansieringsprinciper för lantmäteriverksamheten.

Lite väsen efter stor utredning

Sedan länge har en proposition aviserats som i grunden skall reformera lantmäteriverksamheten. Mot bakgrund av den gedigna utredning som gjorts, SOU 2003:111 Lantmäteriet – nya vägar för ökad samhällsnytta, framstår regeringens proposition som synnerligen tunn. Vi hade förväntat oss mer.

Därtill är merparten av beslutspunkterna bedömningar och inte skarpa förslag. Med tanke på den tid som gått sedan utredningen presenterades och den resurs som Regeringskansliet utgör borde vänsterkartellen ha åstadkommit mer.

Fel! Okänt namn på

Regeringens oförmåga att lägga de förslag som krävs måste nog ses i ljuset av att samarbetet inom vänsterkartellen fungerar dåligt. Tydligare än så kan inte behovet av ett regeringsskifte illustreras.

Främja konkurrensen

Grundläggande för oss moderater är att myndigheter och verk skall ägna sig åt myndighetsutövning. Verk och myndigheter skall inte drivas med vinstsyfte. I det fall en myndighet ägnar sig åt verksamhet som drivs med vinst bör denna verksamhet avskiljas från rena myndighetsfunktioner och därefter avyttras.

En stor del av Lantmäteriverkets uppdragsverksamhet är konkurrensutsatt, vilket medfört konkurrensnedvridningar och andra marknadsstörningar. Detta har skadat förtroendet för lantmäteriet. Därför bör Lantmäteriverkets uppdragsverksamhet avskiljas helt från verkets myndighetsroll och övergå i nytt huvudmannaskap. Uppdragsverksamheten bedrivs primärt inom en division hos Lantmäteriverket som kallas Metria.

Fastighetsbildnings- och fastighetsregistreringsverksamheten i Sverige skiljer sig från nästan alla andra europeiska länder eftersom den i sin helhet utgör ett offentligt åtagande. Det är i andra länder vanligt att fastighetsbildning bedrivs i privat regi av auktoriserade lantmätare och att endast registreringen sker i offentlig regi. En sådan modell borde även ha utretts för svenskt vidkommande.

Vi anser att fastighetsbildning och fastighetsregistrering fortsättningsvis bör utgöra ett offentligt åtagande i de delar som rör ren myndighetsutövning och registerföring. Det finns således många verksamhetsdelar som kan utföras av det privata näringslivet. Regeringen anser att möjligheterna till extern medverkan vid lantmäteriförrättningar ej bör utökas. Motivet är att lagen redan i dag medger möjlighet till upphandling av externa tjänster. Vi motsätter oss regeringens kategoriska avfärdande av att utöka möjligheterna till detta. Det måste vara möjligt för lantmäterimyndigheten att vid beredning av ärenden upphandla vissa förrättningsmoment. Det finns effektivitetsvinster att hämta genom att låta förberedande och genomförande moment upphandlas genom konkurrens. Detta kan exempelvis ske genom ramavtal.

Regeringen anser att lantmäterimyndigheterna med hänsyn till närhets-, service- och effektivitetsaspekter bör få bedriva viss uppdragsverksamhet med direkt anknytning till en fastighetsbildningsåtgärd. Vi anser att omsorgen om att det skall finnas tillgång till lantmäteritjänster i glesbefolkade delar av landet inte motiverar ett avsteg från principen om att tillhandahållande av lantmäteritjänster bör utföras av privata företag. Ett offentligt uppdragsengagemang riskerar att tränga ut företagsetableringar på dessa orter.

Goda råd är dyra

Regeringen skriver att ett rådgivande organ bör inrättas för att bereda frågor som rör Lantmäteriverkets samordningsroll.

Vi anser att detta borde vara en självklarhet utan lagstiftning eller förordningar och en löpande del av förvaltningsrollen. Därför skall inte riksdagen fatta beslut om detta. Denna uppgift bör Lantmäteriverket klara på egen hand. En fråga av denna karaktär torde ingå i styrningen av statliga verk genom regleringsbrev.

Då regeringen inte gjort en klar gränsdragning mellan vad som är offentligt åtagande och vad som kan konkurransutsättas söker man lösa detta genom att tillsätta ett råd. Regeringen borde självfallet ha en klarare policy för vilka verksamheter som skall kvarstå under offentligt huvudmannaskap. Övriga verksamheter bör avyttras.

Vi önskar renodla myndighetsrollen och ser därför inget behov av ett marknads- och konkurrensråd.

Finansiering

Regeringens uppfattning är att den uppdragsverksamhet som bedrivs inom det statliga lantmäteriet skall bygga på principen om full kostnadstäckning.

Enligt uppgift från Riksrevisionen drar mer än 100 statliga verk in ca 11 miljarder kronor per år i tvingande avgifter.¹ Dessa avgifter är en typ av beskattning till följd av sin tvingande karaktär, vilka är kännbara för medborgarna. Lantmäteriet omsatte 2004 1 580 miljoner kronor, varav staten bidrog med 349 miljoner kronor via statsbudgeten.² En betydande del av verksamheten finansieras således på annat sätt än genom anslag.

Grundläggande för Moderaterna är att staten skall hantera medborgarnas skattemedel effektivt. För att det demokratiska ansvarsutkrävandet skall fungera krävs transparens i hanteringen av avgifter och skattemedel. Om myndigheter kan vältra över kostnader på medborgarna utan begränsning riskerar vi att få en situation där offentliga verksamheter levererar sämre och dyrare tjänster än vad som är nödvändigt. Det är också så att en ökad avgiftsfinansiering av offentliga tjänster smygvägen leder till ett ökat skatteuttag. Därtill finns en risk att avgiftsfinansiering av vissa delar av verksamheter får subventionera andra verksamheter. Regeringens dribblande med utgiftstaken kan också förstärkas och förvärras av att den ökade avgiftsfinansieringen av offentlig verksamhet är ytterligare ett sätt att minska de synliga utgifterna i statsbudgeten och ett sätt att kringgå budgetlagen.

Vi anser därför att statlig verksamhet som finansieras via tvingande avgifter skall redovisas som intäkter i statsbudgeten. På motsvarande sätt skall hela

¹ Rätt avgifter? – Statens uttag av tvingande avgifter (RiR 2004:17, s. 7.

² Proposition 2005/06:1 utgiftsområde 12 s. 53.

Fel! Okänt namn på

kostnaden för verksamheten redovisas som en utgift. Därigenom kan medborgarna få en bättre insyn i hur skattemedlen används och smygbeskattning undvikas.

Lantmäteriets verksamhet är till stora delar grundläggande infrastruktur och i det snabbt framväxta informationssamhället gynnar fri tillgång till robust grundinformation den framtida IT-marknaden. Sveriges ambitioner att fortsatt vara en ledande IT-nation kommer att kräva en omprövning av många gamla ståndpunkter.

Vår utgångspunkt är att det vore intressant att utreda vilka effekter som helt eller delvis fri grundinformation skulle kunna medföra. Av propositionen framgår att i USA har en cirka fem gånger större marknad baserad på offentlig grundinformation skapats jämfört med i Europa. I detta ligger också gränsdragningar av vad som borde utgöra det offentliga åtagandet. Utan att lämna något förslag anser vi att denna fråga i grunden borde utredas.

Stockholm den 13 oktober 2005

Marietta de Pourbaix-Lundin (m)

Ewa Thalén Finné (m)

Carl-Erik Skårman (m)

Göran Lindblad (m)

Carl-Axel Roslund (m)

Gunnar Axén (m)